

SCRISORI PRIMITE DE LA DOMNUL ERICH BECK (GERMANIA)

Pavel Țugui

Correspondența cu domnul Erich Beck, cercetător științific din Republica Federală Germania, a intervenit în momentul când lucram la *Antologia literaturii din Bucovina (până în 1918)*. “Istoria” acestei lucrări prezintă oarecare interes cultural, cu deosebire pentru a înțelege evoluția poziției oficiale a regimului politic Gheorghe Gheorghiu-Dej și Nicolae Ceaușescu, din anii 1953-1973, față de trecutul istoric și realitățile politice-naționale contemporane ale Nordului Moldovei – “Țara de Sus”, în vechile cronică autohtone și “Bucovina” după ocuparea și “integrarea” ei în Imperiul Habsburgic (1775).

După al doilea război mondial și încheierea păcii de la Paris (1945-1947), Bucovina de Nord și Ținutul Herța, teritorii locuite în majoritate de români, populație autohtonă, sunt incluse în stăpânirea RSS Ucraina, în virtutea odiosului pact Ribbentrop-Molotov din 1939 și Anexele lui nelegiuite. Guvernul sovietic Stalin-Molotov a reușit să smulgă aprobarea guvernului SUA și al Angliei pentru “legiferarea” prevederilor Pactului Ribbentrop-Molotov și consfințirea, în *Tratat*, a ruperii Bucovinei de Nord și a Ținutului Herța din aria seculară a Moldovei istorice.

Reprezentanții prosovietici din eșaloanele conducătoare a propagandei și agitației Partidului Muncitoresc Român au izbutit să impună mijloacelor mass-media din RPR **cenzurarea** oricăror informații despre trecutul și prezentul ariei bucovinene, acestea mergând până la excluderea din *Istoria RPR*, editată de Mihail Roller pentru școlile secundare, a datelor istorice despre ocuparea Țării de Sus de armata Imperiului Habsburgic și evenimentele ce au urmat, precum și despre momentul Unirii Bucovinei cu Regatul României, în noiembrie 1918. Prin 1952, se ajunsese până acolo, încât scrierea sau citirea în mijloacele mass-media a cuvintelor “Bucovina”, “Cernăuți”, “Herța”, “Storojineț” etc., să constituie un delict (?), deoarece erau cenzurate.

Asemenea enormități cultural-politice au început să fie **ciuruite** după moartea lui Stalin. În anul 1953, din inițiativa unor bucovineni, s-a organizat sărbătorirea *Centenarului nașterii lui Ciprian Porumbescu*. Evenimentul are semnificații istorice multiple. Sărbătorirea a fost decisă printr-o *Hotărâre a Consiliului de Miniștri*, deci printr-un act oficial de stat, în acest fel căpătând caracter **național**; s-au emis acte de stat oficiale prin care anumite localități, instituții de învățământ și artistice primeau numele “Ciprian Porumbescu”; lucrări corale, precum *Trei culori...*, *Pe-al nostru steag* etc., erau incluse în repertoriile tuturor formațiilor artistice și preluate ca “semnal” al Radiodifuziunii Române. Manifestările culturale de pe tot cuprinsul țării au readus în fața miilor de oameni, valori artistice bucovinene, devenite bunuri spirituale ale tuturor cetățenilor români, percepute ca simboluri ale demnității și unității naționale¹.

Sărbătorirea națională a lui Ciprian Porumbescu a stimulat creația literară artistică originală. aș reaminti, înainte de toate, opereta *Lăsați-mă să cânt* (1954), muzică de Gherase Dendrino, libret de Eratia Sever, Liliana Delescu și Viorel Cosma, al cărei titlu simbolic nu poate scăpa nimănui și care a cunoscut un succes de public extraordinar, prin cele peste 1000 de spectacole în țară și mai mult de 100 în străinătate (RDG, URSS, Ungaria, Iugoslavia, Polonia, RFG, Luxemburg, Olanda etc.). Această “capodoperă a operetei naționale” românești din secolul XX s-a bucurat de audiența a cel puțin 400.000 de spectatori români, ceea ce nu poate fi ignorat, iar cercetătorii consacrați onești au relevat constant fenomenul².

Deschiderea, începută cu opera lui Ciprian Porumbescu, s-a amplificat prin omagierea oficială (au apărut hotărâri guvernamentale) a compozitorului basarabean Gavriil Muzicescu (decembrie 1953), urmată de Centenarul nașterii lui Eusebie Mandicevski, a lui Victor Vasilescu și alți muzicieni bucovineni³. Subliniez că aceste manifestări, concepute la nivel politic și de stat

central (așa cum demonstrează documentele publicate de noi!) s-au desfășurat în paralel cu inițiativele ideologice de înlăturare a acțiunilor obstructioniste, practicate în anii 1946-1953 față de scrierile, de orice fel, care conțineau referiri la istoria Basarabiei și Bucovinei, nume de locuri și localități sau pomeneau lucrări despre provinciile respective.

O schimbare semnificativă s-a produs în 1953 și în domeniul literaturii. După ani de uitare, la sfârșitul lui 1953 apar în librării romanele istorice sadoveniene: *Neamul Șoimăreștilor*, *Frații Jderi*, *Viața lui Ștefan cel Mare* etc.⁴. De la sine că, începând cu anul 1955, toate mijloacele mass-media publică și difuzează date istorice, localități, oameni etc. din Bucovina de Nord, ținutul Herța și Basarabia. De aceea, afirmațiile unor cercetători că prin anii 1957-1960 – numele “Bucovina” era proscris... nu corespunde adevărului istoric, probe fiind nu numai periodicele de istorie, arheologie și lingvistice, ci și periodicele cultural-artistice.

Spre exemplificare, voi reaminti celor neinformați sau de rea-credință că Liviu Rusu, compozitor și muzicolog bucovinean, în lucrarea sa – *Victor Vasilescu – un compozitor amator (1856-1938)*, publicată în *Studii de Muzicologie*, nr. 3, noiembrie 1957, p. 4-18, evocă de 10 ori cuvântul **Bucovina**, de 6 ori **Cernăuți**, de 3 ori **Storjineț**, o dată **Dulce Bucovină** și încheie cu **sintagma**: “... să cunoască cultura poporului din Bucovina”, iar exemple ar putea fi luate din *Contemporanul*, *Gazeta literară*, *Steaua*, *Iașul literar*, inclusiv din zierele *Zori noi* și *Scânteia*. Personal, resping tehnica reprobabilă a **eludării și amneziilor**, procedee străine de spiritul științific și de acribia comunicării profesionale. Dacă unui cercetător s-au ferit, în anii 1953-1959, să se preocupe de problemele bucovinene sau basarabene, acestea stârbindu-le interesul de-abia în deceniul 1989-1999, nu numai că **au dreptul** să conteste sau să eludeze preocupările **reale** ale altor contemporani pentru tradițiile spirituale, istorice și politice ale Bucovinei și Basarabiei, începând cu anii 1953-1954.

Întâmplător, după 1953, am cunoscut mulți intelectuali de obârșie bucovineană, iar funcțiile publice mi-au îngăduit să mă angajez în rezolvarea unor probleme concrete privind patrimoniul cultural din Țara de Sus: restaurarea zecilor de monumente istorice de valoare inestimabilă; deschiderea de șantiere arheologice; refacerea rețelei de muzee; dezvoltarea rețelei de instituții artistice; ajutor în largirea și consolidarea rețelei școlilor de cultură generală; sprijinirea unor oameni de cultură bucovineni să-și publice scrierile etc. Desigur, asemenea fapte reale, intrate în istorie, trebuie înregistrate ca atare, aprecierile de ordin politic fiind exerciții subsidiare ce nu pot modifica realitățile. A trece cu vederea restaurarea mănăstirilor Putna, Sucevița, Voroneț, Bogdana etc. din spațiul sucevean (anii 1954-1962) constituie o aberație, posibilă numai la indivizi de rea-credință, mincinoși și imbecili.

Totuși, chestiunile vieții literare din Bucovina istorică au devenit preocupări sistematice de-abia prin anii 1959-1962, inițiativa fiind a unor cărturari bucovineni. La 8 iunie 1960, profesorul Nicolai Grămadă îmi scria următoarele:

“Am hotărât simplificarea gospodăriei. În procesul de simplificare intră și biblioteca mea, fostă, cred, cea mai bogată bibliotecă particulară din Iași. Îmi păstrez doar cărțile de specialitate. Am avut un lot mare de *Bucoviniensis*, mai ales în limba germană. L-am dat Bibliotecii Academiei RPR și celei a Universității din Iași. Mi-a mai rămas o mică parte. M-am gândit că locul acestora nu poate fi decât în biblioteca unui cărturar bucovinean”⁵. Venerabilul profesor bucovinean mi-a trimis două lăzi cu cărți de literatură, istorie, lingvistică, reviste etc. din Bucovina și despre Bucovina. Având la îndemână acest fond documentar, la sugestia și cu sprijinul cărturarilor bucovineni Ionel Negură, Iulian Vesper, Alois Grigorovici, Teodor Bălan, Ion Vicoveanu, Gh. Tudose, preotul Gherasim Oreste, tânărul publicist George Muntean, am hotărât să alcătuiesc o “antologie a literaturii române din Bucovina până în 1918”.

Între timp apăruseră câteva cărți privitoare la spațiul bucovinean: *Fonetica graiului hușul din Valea Sucevei*, de I. Pătruș, prefața și introducerea conținând informații extrem de valoroase despre vechile populații din Nordul Moldovei; *Folclor din Suceava* cules de George Muntean, pe

care culegătorul îl aprecia "... un mănunchi de flori bucovinene..."; *Din istoricul Câmpulungului Moldovenesc* de Teodor Bălan, la care trebuie să adăugăm romanul *Glasul* de Iulian Vesper, cărțile pentru copii ale lui Teofil Dumbrăveanu (Lianu) și alte scrieri literare.

Sfârșitul anului 1960, încărcat de iureșul de anchete interminabile, m-a obligat să renunț vremelnic la intenția de elaborare a antologiei. Am putut reveni la oarecare stabilitate în muncă spre sfârșitul anului 1963, când am început să cercetez publicațiile bucovinene. La început, am luat ca "model" *Antologia Scrisului Bucovinean până la Unire*, vol. I-II de Constantin Loghin. Pe parcurs, mi-am dat seama că cercetarea trebuie reluată, atât în ce privește bună parte a datelor bibliografice ale autorilor, cât și în ce privește autorii și lucrările antologate. Apoi, lucrarea solicita un studiu introductiv istorico-cultural asupra Bucovinei de sub stăpânirea austriacă. În 1964, am prezentat lui Ion Bănuță, directorul Editurii pentru literatură, planul antologiei. Direcția editurii l-a acceptat și s-a decis să prezint textul integral la începutul anului 1966. În ziua de 18 iulie 1966, domnii Mihai Șora și Gh. Zarafu mi-au prezentat opiniile despre introducerea și cuprinsul antologiei, încât la 12 august 1966 s-a semnat contractul nr. 7464, cu obligația de depunere la Editură a "forme definitive" la **30 aprilie 1967**. Două au fost cererile conducerii editurii: să concentrez studiul introductiv la 120 pagini dactilografiate (avea 228 pagini dactilo!) și să introduc și alți autori, încât antologia să fie a "scrisului românesc din Bucovina". Direcția editurii a repartizat redactor de carte pe d-na Pârvu.

În ultimele luni ale anului 1966, în urma sugestiilor colegilor bucovineni binevoitori și ale profesorilor Iorgu Iordan, Al. Piru, Boris Cazacu și I.C. Chițimia, am inclus în sumarul antologiei și alți autori, încât i-am dat titlul: *Antologia scrisului românesc din Bucovina (1775-1918)*. Referitor la această chestiune, într-o scrisoare din 22 martie 1967 i-am solicitat părerea profesorului Teodor Bălan. dânsul mi-a făcut unele recomandări în epistola datată "Gura-Humor – 5/IV 1967"⁶.

Reputatul istoric bucovinean pune întrebările: "Dacă e vorba numai de scrisul românesc din Bucovina, atunci ar fi necesar să consultați *Antologia autorilor bucovineni* de Constantin Lochin" – ceea ce eu făcusem. "Dar dacă doriți să publicați o *Antologie generală a scrisului bucovinean*, atunci **va trebui să folosiți vasta lucrare a d-lui Erich Beck intitulată** (s.n.): *Bibliographie zur Landeskunde der Bukowina. Literatur bis zum Jahre 1965*, München, 1966..." Apoi, preciza că dl. Erich Beck a predat personal lucrarea sa Bibliotecii Academiei Române.

După ce am consultat cartea d-lui Erich Beck, l-am rugat pe profesorul T. Bălan să-mi mijlocească legătura cu dl. Erich Beck, ca să pot obține de la Domnia sa un exemplar din lucrare. În scrisoarea din 20 mai 1967, Teodor Bălan îmi transmitea adresa: "Erich Beck, 7000 Stuttgart-Burnau, Kindlstrasse 3, Republica Federală Germană, Deutsch Bundes-Republik".

Într-o altă scrisoare din 19 iulie 1967, profesorul T. Bălan îmi spunea că dl. Erich Beck va fi în august în București și atunci voi avea prilejul să-l cunosc personal. Și adăuga: "**Dl. Beck e rudă cu fam. Bodnăraș și iată cum: soția d-lui Beck este nepoata de frate a soției d-lui Aurel Bodnăraș, frate mai mic al tov. Emil Bodnăraș și, după cum mi s-a spus, Aurel Bodnăraș ar fi director general la Ministerul Agriculturii sau al Silviculturii**" (s.n.).

Teodor Bălan preciza că dl. Beck "**este o personalitate marcantă în activitatea științifică din Rep. (ublica) Fed. (erală) a germaniei, e istoric care are numeroase lucrări, mai ales despre Bucovina și membru al Academiei de Știință din München**"⁷. La cererea mea, profesorul T. Bălan îmi comunica data și despre Erich Prokopowicz din Viena, despre care aveam cunoștință, încă din anii 1959-1960 și pe care doream să-l consult în legătură cu propusa antologie.

Evident, am aflat adresa familiei Aurel Bodnăraș (locuia în București în Cartierul Domenii) și, binevoitoare, a acceptat să mă informeze când sosește dl. Erich Beck, ca să-l întâlnesc. Întâlnirea n-a avut loc din motive obiective expuse în prima scrisoare primită de la dl. Erich Beck.

Reproducem textele scrisorilor primite de la dl. Erich Beck.

ERICH BECK

7000 STUTTGART-BUSNAU

KAINDLSTRASSE 3

9.9.1967

(Versiune română)

Herr Pavel Țugui

9.9.1967

BUCUREȘTI

Raion 30 Decembrie

Str. Aviator Mărășoii

Mult stimat Țugui!

Sehr geehrter Țugui!

Ich möchte mich bei Ihnen entschuldigen, denn es war mir einfach nicht möglich, Sie dieses Jahr zu besuchen. Auf der Rückfahrt von Suceava nach Brașov bekam ich nämlich eine starke Darmgrippe und mußte deshalb auf meine Reise nach Bukarest, wo ich meinen Onkel besuchen wollte, verzichten. So habe ich denn auch meinem Onkel telegraphiert, daß wir uns in Lipova treffen sollten, was ohnehin für einige Tage später vorgesehen war.

Allerdings – nächstes Jahr möchte ich gerne bei Ihnen vorsprechen, wenn es mir erlaubt ist. Ich hoffe, daß ich dann noch willkommen bin.

Das Buch habe ich bei Herrn Prof. Dr. Balan in Gurahumorului gelassen. Ich habe ihn gebeten, er möchte es Ihnen dann zusenden. Ich hoffe, daß Sie es in der Zwischenzeit bekommen haben. Geld möchte ich keines. Bitte, betrachten Sie als Geschenk, als ein Zeichen meiner Verehrung Ihnen gegenüber, als eine kleine Unterstützung zu der Arbeit, die Sie zur Zeit schreiben, und an deren Gelingen auch mir sehr gelegen ist.

Wie mir Herr Prof. Dr. Balan mitteilte, beschäftigen Sie sich mit dem Problem der rumänischen Literatur in der Bukowina in den Jahren 1775-1918. Ich bin überzeugt, daß ich Ihnen mit vielen Quellen behilflich sein kann, die in Deutschland und in Österreich ausfindig gemacht wurden. Zudem ist diese Frage auch hier öfters behandelt worden. Wenn Sie glauben, daß ich Ihnen noch mit anderen Unterlagen behilflich sein kann, so bitte ich Sie herzlichst, mit dazu schreiben zu wollen. Ich helfe gerne, wenn ich irgendwie kann.

Aș dori să-mi cer scuze căci, pur și simplu, nu mi-a fost posibil să vă fac o vizită anul acesta. În timpul călătoriei de întoarcere de la Suceava, la Brașov m-am îmbolnăvit, anume de gripă intestinală. Și de aceea a trebuit să renunț la călătoria mea la București, unde voiam să-l vizitez pe unchiul meu. Astfel că i-am telegrafiat și unchiului meu, ca să ne întâlnim la Lipova, ceea ce, de altfel; fusese plănuir pentru câteva zile mai târziu.

Firește – anul viitor aș dori cu dragă inimă să mă prezint la D-voastră, dacă aceasta îmi este îngăduit. Eu sper că atunci încă voi fi binevenit.

Cartea am lăsat-o la domnul prof. dr. Bălan⁸, la Gura Humorului. L-am rugat, ca apoi s-o expedieze D-voastră. Nu doresc nici un ban. Considerați-o, vă rog, ca un cadou, ca un semn al adâncului respect față de D-voastră, ca un mic ajutor pentru lucrarea pe care o scrieți în momentul acesta și de a cărei reușită sunt foarte interesat și eu.

După cum mi-a comunicat prof. dr. Bălan, D-voastră vă ocupați și de problema literaturii române din Bucovina din anii 1775-1918. Eu sunt convins că vă pot ajuta pe D-voastră cu multe izvoare, care au fost găsite în Germania și Austria. În afară de aceasta, problema aceasta a fost aici tratată adesea. Dacă D-voastră credeți că eu vă pot fi de folos și cu alte izvoare, vă rog din toată inima să aveți intenția să-mi scrieți. Eu vă ajut cu drag, într-un fel sau altul.

Poate ați putea și D-voastră să-mi îndepliniți o rugămintă. Eu am comandat, adică la Biblioteca Academiei Române, de peste un an, microfilme ale revistelor cernăuțene "Junimea literară" și "Făt-Frumos".

Vielleicht könnten Sie auch mir eine Bitte erfüllen. Ich habe nämlich bei der Bibliothek der Rumänischen Akademie vor über einem Jahr Mikrofilme bestellt von den Czernowitzer Zeitschriften JUNIMEA LITERARĂ und FĂT-FRUMOS. Dafür habe ich der Bibliothek als Gegenleistung Bücher angeboten, die sich die Akademie selbst aussuchen kann und die ich dann prompt nach Bukarest senden werde. Leider habe ich von der Akademie bzw. deren Bibliothek bis heute keine Antwort bekommen. Könnten Sie, bitte, nachsehen, warum nichts geschehen ist? Ich habe damals mit Frau Ileana Bodnărescu gesprochen, die mir versprach, alles zu regeln. Ich habe sogar im letzten Jahr der Bibliothek der Akademie an die 20 verschiedene Bücher gesandt über technische, wissenschaftliche und Themen, die Rumänien behandeln. Ich bin leider über diese Gebarung der Bibliothek sehr enttäuscht. Sie entspricht in keiner Weise der Haltung anderer Bibliotheken der ganzen Welt.

Es würde mich sehr freuen, wenn Sie mir schreiben würden. Bitte, machen Sie von meinem Angebot Gebrauch, Ihnen behilflich zu sein.

Mit herzlichen Grüßen!
Ihr sehr ergebener

(Scrisoare trimisă "Par avion" pe adresa "Tov. Pavel Țugui, București, Raion 30 Decembrie, Str. Aviator Mărășoiu 23, R.S. România, plic obișnuit albastru, dactilogramă în limba germană)

Pentru aceasta, am oferit bibliotecii ca un contraserviciu, cărți pe care chiar Academia să le poată selecționa și pe care eu apoi să le trimit prompt la București. Din păcate, până acum n-am primit nici un răspuns de la Academie, respectiv de la Biblioteca ei.

Ați putea D-voastră să cercetați de ce nu s-a întâmplat nimic. Eu am vorbit atunci cu doamna Ileana Bodnărescu, care mi-a promis să pună totul la punct. Eu am trimis chiar în ultimul an Bibliotecii Academiei cam 20 de diferite cărți, care tratau teme din domeniul tehnic, științific și cărți despre România. Din păcate eu sunt foarte decepționat de această comportare a Bibliotecii. Ea nu corespunde în nici un fel atitudinii altor biblioteci din întreaga lume.

M-aș bucura foarte mult, dacă D-voastră mi-ați scrie. Vă rog să vă folosiți de oferta mea de a vă fi de ajutor.

Cu salutări cordiale!
Al D-voastră foarte devotat
(ss) Erich Beck

(Reproduc, în continuare, copia scrisorii mele – răspuns la problemele enunțate în epistola d-lui Erich Beck. Regret că nu am păstrat copii și după celelalte scrisori).

Urmează a doua expedită de subsemnatul d-lui Erich Beck.

Stimate Domnule Beck,

Vă cer scuze că până acum nu V-am răspuns la scrisoarea D-voastră din septembrie. Au fost împrejurări care m-au împiedicat să Vă răspund la timp. Între altele, am avut la universitate obligații multiple, fiind nevoit să plec din București pentru mai multă vreme.

Scrisoarea D-voastră mi-a făcut o deosebită plăcere. Cu întârziere, Vă exprim cele mai sincere mulțumiri pentru lucrarea ce mi-ați trimis-o prin stimatul profesor Bălan. lucrarea îmi este de un mare ajutor în definitivarea antologiei bucovinene pe care o pregătesc. De fapt, este unica sinteză bibliografică cu privire la Bucovina și nu se poate scrie ceva despre această provincie, fără consultarea lucrării D-voastră.

Am regretat că în vară n-a fost posibil să treceți și pe la București. Mi-ar fi făcut plăcere să discutăm chestiuni de interes științific. Să sperăm într-o întâlnire viitoare despre care mi-a scris dl. profesor Bălan. cu un asemenea prilej, sper să mă achit în fața D-voastră de angajamentul luat, răsplătind bunăvoința avută de a-mi da cartea într-un timp atât de scurt.

În scrisoarea D-voastră vorbeați despre anumite dorințe ce le aveți față de Biblioteca Academiei R.S.R. Am discutat cu doamna Ileana Bodnărescu, care și-a amintit cu plăcere de discuția avută cu D-voastră și am comunicat și celor ce răspund direct pentru schimburile cu străinătatea. Pentru ca schimbul dorit de D-voastră să se realizeze ușor și repede, s-a dat sugestia, dacă ar fi posibil ca cererile de materiale ce Vă sunt necesare să fie adresate de către Institutul științific la care lucrați și în numele lui către Biblioteca Academiei R.S.R., specificându-se că lucrările sunt solicitate de D-voastră. Această formă facilitează munca la Bibliotecă, care are numeroase schimburi cu instituții pe care le rezolvăm mult mai repede decât eventualele cereri personale.

Sunt convins că pe calea dorită de Bibliotecă, solicitările D-voastră vor găsi rezolvările convenabile pentru ambele părți.

În încheiere, Vă exprim cordiale mulțumiri, dorindu-Vă noi realizări în munca D-voastră științifică.

București, 24.XI.1967

Cu stimă,
P. Țugui

ERICH BECK

7000 STUTTGART-BUSNAU

KAINDLSTRASSE 3

1. 11. 1968

(Versiune română)

1. 11. 1968

Sehr geerter Herr Țugui!

Diesmal hätte ich in Bukarest Zeit genug gehabt, Sie zu besuchen. Herr Prof. Dr. Balan hatte mir aber geschrieben, Sie würden sich im August in Radautz aufhalten, weshalb ich erst garnicht den Versuch unternommen hatte, bei Ihnen anzuklopfen.

Ich war dann zweimal bei Herrn Prof. Dr. Balan, der mir gesagt hatte, er hätte Ihnen nach Radautz geschrieben, damit wir uns treffen können. Ich weiß nicht, warum es nicht geklappt hat, aber so ergab es sich, daß wir uns wieder nicht sehen konnten. Dabei ist es mir so viel daran gelegen, Sie persönlich kennenlernen zu können, mich mit Ihnen endlich über alle Fragen und Probleme unterhalten zu dürfen, die Sie mich bewegen.

Es hat also nicht sollen sein ... Hoffen wir, daß es im kommenden Jahr eher gehen wird. Vielleicht schreibt Sie mir dann rechtzeitig, damit ich persönlich Ihren Aufenthaltsort kenne, um dann die Möglichkeit zu haben, selbst zu Ihnen zu fahren.

Bitte, schreiben Sie mir doch wieder, damit ich weiß, wie es Ihnen geht, und ob Sie in Ihrer Arbeit vorankommen. Kann ich Ihnen irgendwie behilflich sein? Brauchen Sie Unterlagen, Literatur, Kopien? Ich bin gerne bereit, Ihnen behilflich zu sein! Konnten Sie eigentlich wegen meinen Sachen irgendeinen Erfolg verzeichnen?

Mit herzlichen Grüßen!

Ihr sehr ergebener

(Text dactilografiat într-un plic alb pe care apare, pe lângă adresă: "Einschreiben!"; "R 904 7 Stuttgart-Büsnau", iar la expeditor "Erich Beck, Stuttgart-Büsnau, Kaindlstr. 3")

Mult stimat domnule Țugui,

De data aceasta aş fi avut destul timp la Bucureşti pentru a vă vizita. Domnul prof. dr. Bălan îmi scrisese însă că D-voastră vi veţi afla în august la Rădăuţi. De aceea, cu atât mai puţin, eu n-am făcut încercarea să bat la uşa D-voastră.

Eu am fost apoi de două ori la domnul prof. dr. Bălan, care mi-a spus că v-a scris la Rădăuţi, pentru ca noi să ne putem întâlni. Eu nu ştiu de ce aceasta n-a reuşit⁹, după cum era planificat. Dar rezultatul a fost că noi din nou nu ne-am putut vedea.

În legătură cu cele spuse mai sus este atât de important pentru mine să pot să vă comunic personal, să pot discuta în fine cu D-voastră, toate întrebările şi problemele care vă frământă pe D-voastră şi pe mine.

Deci, nu a fost să fie! ... Să sperăm că anul viitor va merge mai bine. Poate că D-voastră îmi veţi scrie la timp, ca eu să pot cunoaşte personal reşedinţa D-voastră ca apoi să am posibilitatea să plec chiar eu la D-voastră.

Vă rog să-mi mai scrieţi din nou, cum vă merge şi dacă progresaţi în munca D-voastră. Pot să vă ajut cumva? Aveţi nevoie de izvoare, literatură, copii? Eu cu plăcere sunt gata să vă ajut! Aţi putut înregistra vreun succes pe baza lucrărilor mele?

Cu salutări cordiale

Al Dv. foarte devotat

(ss) Erich Beck

ERICH BECK

7031 MAGSTADT
BRÜHLSTRASSE 33
15. 1. 1972

15. 1. 1972

Sehr geehrter Herr Dr. Țugui!

Nach einiger Irrfahrt hat mich an meiner neuen Adresse Ihr Buch erreicht, für das ich Ihnen meinen allerbesten Dank aussprechen möchte.

Neben dem Dank dafür, daß Sie mir dieses Exemplar gewidmet haben, möchte ich Ihnen meine Anerkennung für diese hervorragende Arbeit ausdrücken. Es war wirklich von Bedeutung, den Namen dieses Mannes endlich wieder der Vergessenheit zu entreissen. Ihr Beitrag ist damit nicht zu unterschätzen. Ich bin vor allen von der Akribie Ihrer Forschung um die Persönlichkeit Sbieras sehr angetan. Darf ich Ihnen zu diesen sehr gelungenen Werk meine Glückwünsche übermitteln?

Vielleicht darf ich Ihnen zusätzlich noch Anregung geben. Man sollte – wenn möglich – auch einen Beitrag von Ihnen erleben über die Bedeutung und das Wirken Sbieras im Zusammenhang mit der Rechtschreibung des Rumänischen. Sie war zwar nicht wegweisend, stellt aber dennoch einen historisch wichtigen Versuch dar. Auch ist seine Förderung der zeitgenössischen rumänischen Literatur beachtenswert.

Gerne möchte ich Ihnen im Tausch für dieses mir so willkommene Exemplar eine hiesige Publikation zusenden. Ich bitte Sie deshalb herzlichst, mir Ihre diesbezüglichen Wünsche mitzuteilen, die ich gerne erfüllen möchte – als Beweis meines Dankes.

Mit besten Grüßen!
Ihr sehr ergebener

(Text dactilografiat, în plic alb, acum cu sigiliul "R. 898 a 7031 Magstadt", iar la expeditor "Erich Beck 7031 Magstadt, Brühlstr. 33 – Tel. 07159/2549")

Mult Stimat Domnule dr. Țugui!

Cartea D-voastră, pentru care aş dori să vă exprim mulţumirile mele cele mai călduroase, a ajuns, după unele peregrinări, la noua mea adresă¹⁰.

În afară de mulţumirile mele, că mi-aţi dedicat acest exemplar, aş dori să vă exprim aprecierea pentru această excelentă lucrare. A fost într-adevăr important de a scoate în fine, din nou, din uitare numele acestui bărbat. Înainte de toate eu sunt foarte plăcut impresionat de acribia cercetării D-voastră în legătură cu personalitatea lui Sbiera. Pot să vă transmit pentru această foarte reuşită lucrare felicitările mele?

Dacă se poate, îmi permit suplimentar, să-mi exprim încă o propunere. Ar trebui, dacă este posibil, să receptăm de la D-voastră şi o contribuţie despre importanţa şi activitatea lui Sbiera în legătură cu ortografia limbii române¹¹. Ea nu a fost, ce-i drept, deschiatoare de drumuri, reprezintă însă o încercare istorică importantă. Şi încurajarea de către dânsul a literaturii române contemporane este demnă de a fi luată în seamă.

Cu plăcere am dori să vă trimit în schimb pentru acest exemplar, atât de bine venit, o publicaţie de aici. De aceea, vă rog din toată inima să-mi comunicaţi dorinţele D-voastră în legătură cu aceasta, pe care, cu plăcere, aş dori să le îndeplinesc ca dovadă a recunoştinţei mele.

Cu cele mai bune salutări
Al D-voastră foarte devotat
(ss) Erich Beck

(Traducerea scrisorilor d-lui Erich Beck în limba română se datorează d-lui profesor Mircea Grigoroviţa, căruia îi transmitem şi pe această cale mulţumirile noastre)

P.S. În încheierea relatării și scrisorilor reproduse, îmi permit să subliniez faptul că domnul Erich Beck este unul dintre cei mai competenți și autorizați cunosători ai istoriei și realităților socio-culturale ale spațiului cunoscut sub numele de **Bucovina**. Domnia sa a cercetat manifestările și scrierile tuturor etnicilor din această provincie românească și a înregistrat scrierile apărute în toate limbile, ceea ce conferă lucrărilor domniei sale calificativul de **pionierat științific**.

Masivul volum din 1966 a fost urmat de altul, și anume: *Bibliographie zur Kultur und Landeskunde der Bukowina. Literatur aus den Jahren 1965-1975*, Dortmund, 1985, 534 de pagini, format mijlociu și care cuprinde **4831 poziții bibliografice**¹². Și în această lucrare savantă sunt înregistrate toate scrierile, din toate limbile și de pretutindeni, despre Bucovina și din Bucovina. Tot ce s-a scris referitor la Bucovina în perioada respectivă în România este înregistrat meticulos și cu atenție de domnul Erich Beck, între care și modestele mele scrieri. Subliniez cu mâhnire că, din motive inexplicabile, acest ultim volum nu se găsește la Biblioteca Academiei Române și nici la Biblioteca Națională din București.

Din cele două volume bibliografice publicate de domnul Erich Beck reiese cu claritate **evoluția cercetărilor bucovinene** în România deceniilor 1945-1975, persoanele care au contribuit la resurecția interesului față de geografia, istoria, situația socio-economică și demografică, cultura și patrimoniul artistic și de cult din Țara de Sus – Bucovina, atât ale românilor autohtoni, cât și ale celorlalte colectivități etnice, împreună cu care românii au înfruntat, secole de-a rândul, vitregiile istoriei.

NOTE:

1. Vezi, Pavel Țugui, *Ciprian Porumbescu, receptarea și aprecierea operei sale*, în "Analele Bucovinei", III, 1, București, 1996, p. 33-46.
2. Vezi, Viorel Cosma, *Capodoperele teatrului liric românesc* (I), 40 de ani de la premiera operetei *Lăsați-mă să cânt* (1954-1994), "Panoramic Radio-TV", an V, nr. 9 (217), 28 febr.-6 martie 1994, București, p. 31.
3. Vezi, Pavel Țugui, *Eusebie Mandicevski – receptarea și aprecierea operei sale*, în "Analele Bucovinei", V, 1, București, 1998, p. 43-59.
4. Informații complete, întemeiate pe documente, în Pavel Țugui, *Manevre proletcultiste* (despre reeditările sadoweniene în anii 1945-1953), în "Mozaic", seria nouă, an I, nr. 2 (noiembrie), 1998; nr. 2 (decembrie) 1998, Craiova.
5. Cf. "Analele Bucovinei", I, 2, București, 1994, p. 370.
6. Vezi, *Scrisoarea 6*, în "Codrul Cosminului", seria nouă, nr. 2 (12), 1996, p. 445. Din eroare tipografică apare anul "1969" în loc de "1967" caligrafiat de profesorul Teodor Bălan.
7. Vezi, *Scrisoarea 8*, în "Codrul Cosminului", seria nouă, nr. 2 (12), 1996, p. 446-447.
8. Este vorba despre cartea: Erich Beck, *Bibliographie zur Landeskunde der Bukowina. Literatur bis zum Jahre 1965*, München, 1966, Verlag des Südostdeutschen Kulturwerkes, 378 pagini, format mijlociu. Autorul a înregistrat **7371 poziții** – articole, studii, comentarii, cărți, alte scrieri despre geografia, istoria, viața economică, socială, științifico-culturală, artistică din Bucovina și despre Bucovina. Cartea este sursa fundamentală pentru oricine dorește să cerceteze problemele bucovinene, autorul înregistrând **scrierile** apărute în toate idiomurile lingvistice din Bucovina, precum și în alte limbi europene și de alte continente.
9. Plecarea din Rădăuți a fost blocată de convocarea subsemnatului de către Rectoratul Universității din Craiova, pentru a efectua diferite treburi didactice, fapt ce l-am relatat,

în timp util, profesorului T. Bălan. am regretat mult această întâmplare neprevăzută și mi-am cerut scuzele de rigoare.

10. Este vorba despre cartea: I.G. Sbiera, *Povești și poezii populare românești*. Ediție îngrijită și prefată de Pavel Țugui, Editura "Minerva", București, 1971, 530 pagini, lector editorial – Ioan Șerb.
11. În *Prefață* am analizat succint opiniile lui I.G. Sbiera despre ortografia limbii române. Cercetările le-am reluat în 1976. Am elaborat un studiu amplu care, însă, n-a fost publicat de periodicele de specialitate, din pricina caracterului "prea polemic". Lucrarea a apărut, totuși, în revista "Analele Bucovinei", an I, 1994 (p. 99-111), sub titlul: *Filologia bucovineană și ortografia românească (1864-1869)*.
12. Acest volum al domnului Erich Beck mi-a fost pus la îndemână de dl. George Muntean, căruia îi exprimăm mulțumiri cordiale.